

УДК 81'373.46:[070:33

DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2020.14-2.13>**НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ ВЖИВАННЯ ЛЕКСИКИ В ПУБЛІКАЦІЯХ
ЕКОНОМІЧНОЇ СФЕРИ (НА ПРИКЛАДІ НОМІНАЦІЙ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ)****NEW TENDENCIES OF USING VOCABULARY IN ECONOMIC PUBLICATIONS
(ON THE EXAMPLE OF MEDICAL NOMINATIONS)****Прудникова Т.І.,***orcid.org/0000-0002-2922-9541**здобувачка кафедри української мови**Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*

У статті проаналізовано найуживанішу медичну лексику в мові українських засобів масової комунікації, виокремлено як спеціальні медичні терміни, так і загальноживані слова медичної галузі, зацентовано на нових тенденціях уживання цих назв і дій у публікаціях економічної сфери. Наголошено на дифузних процесах у лексичній системі української мови, зокрема на функціонуванні медичних номінацій у журналістських матеріалах на теми економіки. Докладно схарактеризовано медичну лексику, уживану в переносному значенні, визначено її стилістичну роль.

Матеріалом дослідження є корпус лексем, дібраних із мови всеукраїнських і регіональних засобів масової комунікації. У статті використано як основні метод *спостереження* й *описовий* метод. На різних етапах дослідження послуговувалися методом *функціонального* аналізу для визначення стилістичного навантаження лексичних одиниць. Порівняльний аналіз окремих лексичних позицій, зафіксованих у різних стилях української літературної мови, виконано за допомогою *зіставного* методу.

Зроблено висновок, що в мові сучасних засобів масової комунікації в публікаціях економічної тематики використовують як спеціальні терміни, так і загальноживані слова медичної сфери. На початку XXI ст. під дією позамовних чинників помічаємо тенденцію до використання слів із зафіксованими в лексикографічних працях переносними значеннями та слів із новими переносними значеннями.

Українські масмедіа перебувають у постійному пошуку різних засобів суб'єктивного вираження мовлення. Журналісти прагнуть наблизитися до читача та глядача, зацікавити його, зокрема, засобами емоційно-оцінної лексики. Економічна тематика в мові українських засобів масової інформації завдяки лексемам із переносним значенням «орозмовлюється».

Перехід медичної лексики з переносними значеннями передусім передає негативні процеси в економіці, фінансах, нерідко засвідчуючи безнадійність того чи того економічного процесу.

Ключові слова: мова засобів масової комунікації, економічна лексика, медична лексика, переносне значення, позамовні чинники, стилістична роль, негативна оцінка, експресія.

The article analyzes the most used medical vocabulary in the language of the Ukrainian mass media, it distinguishes both special medical terms and common words of medical industry, it shows the new tendencies of using of these names and states in publications of economic sector. The article emphasizes on diffuse processes in the lexical system of the Ukrainian language, in particular, on the functioning of medical nominations in journalistic materials on economic topics. It describesthoroughly the medical vocabulary that used figuratively, it defines its stylistic role.

The material of the research is a body of lexical items, selected from the language of all-Ukrainian and regional mass media. The descriptive research method and observation method were used as main in this scientific research. At different stages of the research the method of functional analysis was used to determine the stylistic load of lexical items. The comparative analysis of individual lexical positions, which are in different styles of Ukrainian literary language, was done by using a comparative method.

The article concludes that both special terms and common words of the medical sector are used in publications on economic topics in the language of modern mass media. At the beginning of the XXI century under the influence of extralinguistic factors we can notice a tendency in using words with fixed in lexicographic works figurative meanings and words with new figurative meanings.

Ukrainian mass media are constantly searching for different means of subjective speech expressiveness. Journalists seek to get closer to the reader and the viewer, to keep them interested, in particular by means of emotional-evaluative vocabulary. Economic topics in the language of the Ukrainian mass media are becoming more informal at the expense of lexical items with figurative meanings.

The transition of medical vocabulary with figurative meanings, above all, conveys negative processes in economics and finance, often witnessing the hopelessness of an economic process.

Key words: language of mass media, economic vocabulary, medical vocabulary, figurative meaning, extralinguistic factors, stylistic role, negative assessment, expression.

Постановка проблеми. Засоби масової комунікації є одним із найважливіших складників нашого суспільства. Це пов'язано з тим, що вони є основними засобами подання інформації. Масмедіа активно реагують на суспільні процеси, віддзеркалюють їх, впливають на свідомість людей. Здатність швидко й майже повністю охоплювати найширші аудиторії дає їм змогу формувати суспільну думку, визначати духовні цінності тощо. На сучасному етапі розвитку суспільства засоби масової комунікації займають панівну позицію у висвітленні економічної діяльності як серед громадян, так і в межах держави. Економічна сфера під впливом різних факторів розвивається досить швидко, відповідно, і динамічна лексика цієї сфери. «Життя сучасного українського суспільства демонструє таку інтенсивність змін, на які неминуче реагує мова, що склад деяких тематичних груп лексики оновлюється протягом місяця, а то й тижнів і навіть днів», – зауважує дослідниця української лексики Є.А. Карпіловська [3, с. 6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні кілька десятиліть спостерігаємо активізацію лексики в усіх сферах життєдіяльності соціуму. «Увагу дослідників мовної динаміки передусім привертають зміни в номінаційному корпусі мови, і це цілком очікувано. Саме він становить той складник системи мови, який найоперативніше «реагує» на зміни в суспільному житті, на соціодинаміку, виявляє лінгводинаміку як спектри нових чи змінених (оновлених) номінаційних одиниць різного походження, формально-семантичної будови, з різними функціонально-стильовими і стилістичними (комунікативно-прагматичними) характеристиками», – йдеться в колективній монографії [3, с. 7–8]. Сучасна медицина як одна з найрозвиненіших галузей української науки послуговується належним чином організованою національною фаховою мовою, основу

якої становить як спеціальна, так і загальнозжита лексика. Шар української медичної лексики – це не лише один із найбільших розділів загальномедичної термінології, який об'єднує блоки термінів різних медичних спеціальностей, а й найменш унормована група. Основним чинником, що зумовив неоднорідність української медичної лексики, складність її поняттєвої системи, є багатовікова історія розвитку медицини, різноманітність джерел поповнення її словникового складу, а також інтенсивний вплив різноманітних мовних і позамовних чинників. До опису медичної лексики вдаються як вітчизняні, так і зарубіжні мовознавці, аналізуючи різноманітні її аспекти [2; 5; 7; 9; 15]. О.А. Стишов наприкінці ХХ ст. в мові української періодики спостерігає активне використання номінацій, пов'язаних із новими досягненнями в галузі медицини, фармакології, новими захворюваннями та недугами, новітніми медичними й оздоровчими закладами [14, с. 73–75]. Дослідник наголошує, що «у професійній медичній мові широко використовується синонімія номінацій: поряд із новими спеціальними термінами в розмовній практиці фахівців і в торгівлі з'являються і функціонують паралельні назви» [14, с. 75]. Лексику в різних виявах досліджують Є.А. Карпіловська [4], М.І. Навальна [8; 9], О.А. Стишов [14], медичну лексику в різних аспектах вивчали Н.П. Литвиненко [5], Н.В. Місник [7] та ін.

Особливо цікаві статті, де лексику різних сфер і тематик ужито не у властивих їй стилях. На увагу заслуговують газетні публікації на політичні теми, у яких використано відомі медичні лексеми з переносними значеннями. До таких належить лексема *груп*. Напр.: *В Україні – проблема політичного грипу, оскільки політичні шоу підмінюють справжню просвітницьку роботу медиків* («Україна молода», 11.11.2009) [8, с. 98]. Загалом питання переходу лексем інших лексико-

семантичних і тематичних груп до досі достатньо не вивчене й потребує додаткових досліджень.

Постановка завдання. Мета статті – проаналізувати медичну лексику українських засобів масової комунікації в економічній тематиці, обґрунтувати функціонально-стильову дифузність лексики як одну з головних тенденцій у розвитку української мови.

Матеріалом дослідження є лексеми, дібрані з мови всеукраїнських і регіональних засобів масової комунікації. У статті використано як основні метод *спостереження* й *описовий* метод. На різних етапах дослідження послуговувалися методом *функціонального* аналізу для визначення стилістичного навантаження лексичних одиниць. Порівняльний аналіз окремих лексичних позицій, зафіксованих у різних стилях української літературної мови, виконано за допомогою *зіставного* методу.

Виклад основного матеріалу. Погоджуємося з дослідниками, що медичні терміни в переносному значенні активно використовують в економічній тематиці газетних публікацій. Наприклад, відоме слово *реанімація* («1. Оживлення організму після клінічної смерті. 2. розм. Відділення, палата в лікарні, в яких проводиться відновлення життєвих функцій організму, оживлення. 3. розм. Машина швидкої допомоги для реанімації на догоспітальному етапі») уживають у четвертому переносному значенні «відновлення, відродження, оживлення чого-небудь», а термін *аритмія* «порушення нормального ритму діяльності серця» може передавати переносне значення «раптові зміни в курсі валют». Пор.: «Радник мера Алушти потрапив у *реанімацію* після ДТП» («День», 12.10.2008); «Економіка в *реанімації*» (заг.). Прем'єр-Міністр заявляє про чергове поліпшення економічних та соціальних показників» («Україна молода», 23.07.2009); «*Реанімація* «Укргаз-Енерго» = агонія «Нафтобазу» (заг.) («Дзеркало тижня», 02.04.2011); «*Валютна аритмія*» (заг.) («Дзеркало тижня», 16.04.2011) [8, с. 101].

Простежуємо тенденцію до використання лексеми *реанімація* в економічній тематиці українських засобів масової комунікації й на сучасному етапі, зокрема медичну лексему фіксуємо з іменниками на позначення економічних понять: *економіка*, *гривня*, *курс*, *фінанси* – та словосполуками: *економічний потенціал*, *фінансовий розвиток* тощо, пор.: *Економіка в реанімації* (заг.) («Україна молода», 23.07.2019); *Гривня потребує реанімації* (заг.) ...*темпи росту економіки, реанімація, модернізація національних грошей в Україні, проведення реані-*

мації фінансів країни... (www.economy.in.ua, 03.10.2016); *Реанімація для економіки* (заг.) (www.bankir.ru, 23.11.2018); *Гривня потребує реанімації* (заг.) *Ще не втрачено всі шанси на реанімацію гривні... перехід до позитивної динаміки гривні в Україні ще є...* (www.economy.in.ua, 18.04.2018); *Реанімація гривні* (заг.). *Задля порятунку гривні від стрімкого падіння Нацбанк проводить черговий аукціон із продажу 100 млн. доларів. Гривня постійно знецінюється від початку 2017 року* (www.tsn.ua); *Гривня. За якого курсу чекати реанімації?* (заг.) *Падіння курсу гривні щодня додає українцям проблем. Хтось намагається скупити імпортні товари, хтось – вкладає гроші у більш великі покупки...* (www.SlovoIDilo.ua? 25.02.2015); *Реанімація економічного потенціалу* (заг.) («День», 12.09.2019); *Реанімація для фінансового розвитку* (заг.) («Газета по-українськи», 24.05.2018).

На позначення негативних процесів в економіці Казахстану автори називають *економіку пацієнтом*, наголошуючи, що останній у *реанімації*, напр.: *Казахська економіка: пацієнт в реанімації* (заг.) (www.ratel.kz, 26.10.2016).

Нерідко в мові сучасних засобів масової комунікації вживають дієслово *реанімувати*, яке не подає Словник української мови в 11 томах, тут зафіксовано тільки *реаніматолог*, *реаніматологія*, *реанімаційний*, *реанімація* [13, VIII, с. 468]. Дослідниця лексики М.І. Навальна зауважує, що трапляються в газетних публікаціях на економічні теми нові переносні вживання медичних термінів, які ще не подають тлумачні словники. Термін *дальтонізм* «ненормальність зору, що виявляється в нездатності ока відрізнити кольори, переважно червоний, зелений та ін.» виражає переносне значення «неспроможність прогнозування курсу долара». Пор.: *І якщо в Україні спалахнула епідемія доларового дальтонізму, то це аж ніяк не означає, що хвороба уразила всіх громадян країни* («Час», 12.06.2008) [8, с. 101].

Лексему *реанімувати* подають новіші тлумачні словники, зокрема Великий тлумачний словник сучасної української мови, напр.: «1. Піддавати реанімації, відновлювати основні життєві функції організму; оживляти. 2. *перен.* Відновлювати, відроджувати що-небудь» [1, с. 1018]. Дієслово *реанімувати* функціонує в економічній тематиці сучасних засобів масової комунікації в другому переносному значенні: *реанімувати гривню*, *реанімувати курс*, а також *реанімувати економічну ситуацію*, *реанімувати економічні показники*, пор.: *Гривню поки не вдасться реанімувати* (заг.) *Українському уряду навряд вдасться ста-*

білізувати курс гривні у найближчий час... (www.pravda.com.ua, 22.12.2018); *Гроші. Ховати чи реанімувати національну валюту...* (заг.) («День», 4.08.2018); *Стельмах обіцяє реанімувати курс до б гривень...* (заг.) Національний банк обіцяє найближчим часом підняти гривню. Про це заявив голова НБУ Володимир Стельмах, повідомляє агентство «УНІАН» (www.ibud.ua, 06.12.2018); *Україна починає помалу відновлювати та реанімувати свої економічні показники і свою економічну ситуацію* («Україна молода», 23.07.2019).

Медична лексика в сучасних засобах масової комунікації переважно негативно характеризує процеси, які відбуваються в економічній сфері. Використання лексем у переносному значенні надає публіцистиці розмовності. На лексеми *реанімація*, *реанімувати* досить часто натрапляємо в заголовкових комплексах. У такий спосіб автори намагаються привернути увагу читачів і глядачів.

Простежуємо тенденцію, як і в попередньому десятилітті, до використання лексеми *хворіти* в економічній тематиці. Дослідники друкованих засобів масової інформації зауважували й раніше, що медичні лексеми в мові української періодики вживають як у прямому, так і в переносному значенні. Напр.: *хворіти* «1. Бути хворим, страждати від якоїсь хвороби. 2. перен. розм. Глибоко пройтися болем, хвилюватися за когось, щось, уболівати за ким-, чим-небудь» [1, с. 1341]. Пор.: *Чоловік захворів на ботулізм* («Сільські вісті», 24.07.2008); *Люди хворіють, а МОЗ мовчить* («Сільські вісті», 30.10.2009); *Рівненський хлопчик Максим Кідрук у дитинстві так захопився книгою Генрі Хаггарта «Дочка Монтезуми», що «захворів» Мексикою* («Україна молода», 6.11.2009); *Українська іпотека хворіє* («Дзеркало тижня», 31.10.2009) [8, с. 97-98]. Аналізовану лексему фіксуємо і в текстах сайтів в переносному значенні, напр.: *Чим захворіла гривня і коли розпочнуться незворотні процеси?* (www.stockinfocus.ua, 11.01.2017).

До цієї групи додаємо прикметник *хворий* «який має яку-небудь хворобу, нездужає; нездоровий; протилежне здоровий [13, XI, с. 46], що вживають у переносному значенні «те саме, що нездоровий» [13, XI, с. 46], напр.: *«Хвора» гривня заразила ціни на ліки...* (заг.) *Появу нового податку і суттєве падіння гривні тернополяни вже відчували. ... Зросла закупівельна ціна і, відповідно, зросла кінцева ціна для хворих...* (www.7days-ua.com, 12.03.2018).

Медичний термін *метастаз*, крім двох спеціальних значень: «1. Перенесення певного патологічного матеріалу з ураженої частини організму

в іншу, де й виникає відповідний хворобливий процес. 2. Вогнище хвороби, що виникає внаслідок такого перенесення» [1, с. 521], виражає нове переносне значення «широкий розмах негативних дій, елементів тощо» [8, с. 102]. Дослідники попередніх років подають приклади вживання цієї лексеми в мові української періодики з кількома значеннями, пор.: *Після операції з метастазами жінка вже через місяць змогла піти на роботу* («День», 19.04.2008); *Як далеко сягнули метастази корупції, продемонстрували прикарпатські співробітники управління Державної служби боротьби з економічною злочинністю...* («Україна молода», 10.09.2009) [8, с. 102]. Ми ж фіксуємо широке використання словосполучки *метастази корупції* в економічній тематиці, напр.: *Метастази корупції поглинули поліцію* (заг.). *Метастази корупції та бандитизму, здається, навіки вп'ялись у посадовця, який обіймає посаду начальника Управління захисту економіки...* (www.gornostaevka.daily-news.in.ua, 11.07.2016); (www.bucha.tv, 12.09.2018); *Зовсім недавно в засобах масової інформації була скандальна передача на тему причетності високих посадових осіб та політиків до корупційних схем... корупції зайшли дуже далеко...* (www.k-z.com.ua, 15.07.2018); *Кличко заявив, що цей ганебний приклад яскраво свідчить про те, наскільки метастази корупції сьогодні проникли в усі сфери* («День», 23.05.2017)

В означеному значенні зафіксовано також словосполучку *корупційні метастази*, пор.: (www.uk-ua.com, 12.03.2018); *Корупційні метастази бюджетного комітету... Чим думають, про то і турботи. Бюджетний комітет у метастазах...* (www.3g.politiko.ua, 31.07.2018).

Словосполучка *метастази плагіату* більшою мірою стосується наукової діяльності, зокрема й економічних наук, тому подаємо її в цій тематичі, напр.: *Метастази плагіату економічних наук...* (заг.) *Метастази плагіату поширилися в усіх гуманітарних дисциплінах декана економічного факультету (нині колишнього) спіймали на плагіаті...* («Газета по-українськи», 20.11.2018).

У попередні десятиліття дослідники подекуди фіксували з переносними відомими та новими значеннями прикметники й дієприкметники, утворені від медичних термінів, але в інших тематиках. Зокрема, дієприкметник *інфікований* від *інфікувати* – те саме, що *заражати* в першому значенні, означає «передавати заразу кому-, чому-небудь // Насичувати повітря, воду і т. ін. чим-небудь шкідливим для здоров'я» [1, с. 323], у переносному значенні функціонує стосовно

сучасного книговидавництва «викликати схожий до свого настрої, почуття, передавати схильність до чого-небудь, захоплювати когось чим-небудь» [1, с. 323], пор.: *Інфікований кітчем* (заг.) («Дзеркало тижня», 10.10.2009) [8, с. 102]. Ми ж фіксуємо аналізовані лексеми й іменник *інфікування* «дія за значенням інфікувати» [СУМ, XI, с. 686] в економічній тематиці, пор.: *У статті розглядаються глобальні ефекти міжкраїнового інфікування каналами торгівлі і капіталів. Аналізується міра уразливості країни залежно від розташування...* («Газета по-українськи», 12.07.2018); *Феномен інфікування як прояв глобальної економічної залежності: проблема макроекономічного регулювання* (заг.) («Дзеркало тижня», 04.04.2017); *Світова економіка інфікована* («День», 10.08.2018).

У мові засобів масової комунікації в економічній тематиці на позначення цілковитого втрачання купюр, банкрутства різних економік світу тощо, автори використовують лексему *смерть*: «1. Припинення життєдіяльності організму і загибель його; припинення біологічного обміну речовин в організмі або його частині» [13, IX, с. 400]. У переносному значенні лексему вживають у значенні «загибель, припинення існування чого-небудь» [13, IX, с. 400], напр.: *Смерть гривні. Від понеділка українські фінансові установи не отримують від Нацбанку односторонні банкноти* («Газета по-українська», 03.09.2017); *Смерть економік* (заг.) *Чому в Греції і Португалії побоюються повільної економічної смерті... І кредити ці не видаватимуть постійно. І довіру до української економіки вони не підвищують* (www.experts.in.ua, 12.04.2018).

Для позначення втрат позицій української гривні журналісти в мові засобів масової комунікації використовують медичну словосполуку *клінічна смерть*, «цілковите припинення життєвих функцій організму, що справляє враження смерті» [13, IV, с. 184]. Переносного значення лексикографічна праця цієї словосполуки не подає, що позначає «припинення діяльності чогось, що справляє враження незворотності процесу», напр.: *Клінічна смерть гривні?* (заг.) *Падіння курсу гривні щодня додає українцям проблем. Хтось намагається скупити імпорتنі товари, хтось – вкладає гроші у більш великі покупки...* (www.SlovoIDilo.ua, 25.02.2015).

Подекуди зафіксовуємо цілі клішовані звороти, які зазвичай використовують тільки в текстах некрологових жанрів, напр.: *Сьогодні, на третьому десятку життя від нас пішла гривня. Хто винен у тому, що сталося з національною валютою...* («Газета по-українськи», 05.06.2018).

Поведінку колишнього прем'єр-міністра автори називають *економічною галюцинацією*. «Словник української мови» подає тільки пряме значення «Неправильне слухове, зорове, дотикове, нюхове, смакове сприймання, зумовлене порушенням діяльності мозку або хворобливим станом організму» [13, II, с. 22]. У мові засобів масової комунікації вживають у переносному значенні «зумисне спотворення якої-небудь інформації», напр.: *Економічні галюцинації Азарова* (заг.) *Прем'єр-міністр Микола Азаров повідомив минулої п'ятниці у «Великій політиці» на телеканалі «Інтер», що йому не хотілося приходити на цю передачу. Проте так і не зізнався, що чи хто його все ж таки примусило з'явитися в телефір*

Висновки. У мові сучасних засобів масової комунікації в публікаціях економічної тематики використовують як спеціальні терміни, так і загальнозживані слова медичної сфери. На початку XXI ст. під дією позамовних чинників помічаємо тенденцію до використання слів із зафіксованими в лексикографічних працях переносними значеннями та слів із новими переносними значеннями.

Українські масмедіа перебувають у постійному пошуку різних засобів суб'єктивного увізнення мовлення. Журналісти прагнуть наблизитися до читача та глядача, зацікавити його, зокрема, засобами емоційно-оцінної лексики, тому часто номінації з переносним значенням подають у заголовках. Економічна тематика в мові українських засобів масової інформації завдяки лексемам із переносним значенням «орозмовлюється».

Перехід медичної лексики з переносними значеннями передусім передає негативні процеси в економіці, фінансах, нерідко засвідчуючи безнадійність того чи того економічного процесу.

Перспективу досліджень убачаємо у вивченні інших лексико-семантичних і тематичних груп в економічній тематиці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ, Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
2. Винник О.П. Метафоричні процеси у формуванні української економічної лексики : дис. ... канд. філол. наук / Харківський національний педагогічний ун-т ім. Г.С. Сковороди. Харків, 2007. 254 с.

3. Вплив суспільних змін на розвиток української мови : монографія / Є.А. Карпіловська, Л.П. Кислюк, Н.Ф. Клименко, В.І. Критська, Т.К. Пуздирева, Ю.В. Романюк ; відп. ред. Є.А. Карпіловська. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 444 с.
4. Клименко Н.Ф., Карпіловська Є.А., Кислюк Л.П. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с.
5. Литвиненко Н.П., Місник Н.В. Українська медична термінологія у фаховій мові лікаря : навчальний посібник для студ. вищ. мед. навч. закл. освіти III-IV рівнів акредитації / Нац. мед. ун-т ім. О.О. Богомольця. 2-е вид., допов. Київ : Книга Плюс, 2001. 173 с.
6. Михайленко Л.Л. Динаміка суспільно-політичної лексики української мови кінця XX – початку XXI століття (на матеріалі мови українських засобів масової інформації) : дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2009. 217 с.
7. Місник Н. Аналітичні терміни у складі термінологічної клінічної медицини. *Українська термінологія і сучасність*. Київ, 2001. Вип. 4. С. 193–194.
8. Навальна М.І. Динаміка лексикону української періодики початку XXI ст. : монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. 328 с.
9. Навальна М. Нові тенденції вживання медичної лексики в українській періодиці. *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія «Лінгвістика і літературознавство»* : міжвуз. збірник наук. ст. / гол. ред. В.А. Зарва. Бердянськ : БДПУ, 2011. Вип. XXIV. Ч. 3. С. 374–384.
10. Онищенко І.В. Категорія оцінки та засоби її вираження в публіцистичних та інформаційних текстах : дис. ... канд. філол. наук. Кривий Ріг, 2004. 195 с.
11. Ракшанова Г. Взаємозв'язок семантичної структури та прагматичної інформації науково-технічного терміна. *Українська наукова термінологія. Суспільні та гуманітарні науки* : збірник матеріалів наук.-практ. конф. Київ, 2010. № 3. С. 260–277.
12. Рудніченко Н.М. Дискурс електронних засобів масової комунікації в інформаційному суспільстві : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2009. 20 с.
13. Словник української мови : в 11 т. / за ред. І.К. Білодіда ; Інститут мовознавства АН УРСР. Київ : Наукова думка, 1970–1980.
14. Стишов О.А. Українська лексика кінця XX століття (на матеріалі мови засобів масової інформації) : монографія. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2003. 388 с.
15. Стишов О. Як змінюється лексикон сучасної української періодики? *Українська мова*. 2011. № 4. С. 132–136.
16. Сучасний словник іншомовних слів: Близько 20 тис. слів і словосполучень / уклад. : О.І. Скопненко, Т.В. Цимбалюк. Київ : Довіра, 2006. 789 с.